

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Коби Лариси Миколаївни

на тему «**Соціальна робота закладів загальної середньої освіти як засіб профілактики правопорушень підлітків**», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю – 231 Соціальна робота

Публічну презентацію та обговорення результатів дисертаційної роботи здійснено на засідання кафедри соціальної педагогіки факультету педагогіки і психології, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», протокол № 12 від 17.06.2026 р.

1. Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт установи.

Одне з найважливіших завдань держави як соціального інституту полягає у створенні міцного, стабільного суспільства, здатного до активної життєдіяльності та відтворення. У світлі цього однією з актуальних проблем сучасної української держави є профілактика і боротьба з правопорушеннями та злочинністю підлітків і молоді.

Усе життя і діяльність сучасних підлітків протікають в умовах складної міжособистісної взаємодії в офіційних і неофіційних групах. З одного боку, вони живуть і діють в умовах відкритості, оскільки є членами навчальних, громадських та інших груп (колективів), а з іншого боку, їхня антигромадська діяльність відбувається в умовах закритості, оскільки підлітки є членами асоціальних груп із різним ступенем криміналізації, які виникають і формуються. Усі підлітки, їхні вчителі, вихователі, представники громадськості та інші члени суспільства вступають між собою в складні й багатопланові міжособистісні та міжгрупові взаємодії. Соціальна специфіка цієї взаємодії є однією з найважливіших характеристик діяльності, стосунків і спілкування неповнолітніх, усього процесу профілактики та корекції їхніх соціальних відхилень.

Основна відповідальність за успішне здійснення профілактики правопорушень підлітків лежить на закладі загальної середньої освіти як основному інституті виховання (зокрема й соціального) у межах кожного конкретного соціуму. У зв'язку з цим назріла об'єктивна необхідність інтеграції сучасних, модернізованих технологій, форм і методів профілактики правопорушень неповнолітніх у навчально-виховний процес освітніх установ нашої країни.

Розв'язання поставленого завдання істотно полегшується, на наш погляд, використанням соціальної роботи загальноосвітнього закладу як засобу процесу профілактики. І насамперед тому, що в основі протиправної поведінки підлітків лежать соціальні відхилення в особистісній або поведінковій сферах кожного неповнолітнього. Це вимагає здійснення процесу профілактики та корекції насамперед на соціальному рівні, з використанням різного роду соціальних технологій і способів роботи.

На сьогоднішній день залишається невирішеною низка *суперечностей* між:

- необхідністю і можливістю розв'язання завдання профілактики правопорушень неповнолітніх засобами соціальної роботи та недостатньо ефективним використанням цих можливостей у системі загальноосвітніх закладів;

- педагогічним потенціалом соціальної роботи та недостатньою науково-теоретичною і практичною розробленістю технологій його використання в діяльності загальноосвітньої школи з профілактики правопорушень підлітків;

- ступенем вивченості проблеми диференційованого підходу в науці та реалізацією цього підходу на практиці в соціальній роботі загальноосвітньої школи з профілактики правопорушень підлітків.

Отже, актуальність проблеми є очевидною, а тема доцільною й своєчасною. Дослідження виконане відповідно до науково-дослідної теми кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»:

«Теорія та практика професійної підготовки спеціалістів з соціальної педагогіки та соціальної роботи» (державний реєстраційний номер 0110U000752). Тему затверджено вченою радою ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол № 4 від 02 грудня 2022 р.).

2. Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених у дисертації. Дисертація є завершеною науковою працею, виконаною особисто дисертантом у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові наукові положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у дослідження проблеми професійної підготовки майбутнього соціального працівника. Основні результати дисертаційної роботи отримано автором самостійно.

3. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи Коби Л. М. забезпечується використанням сучасних теоретичних і емпіричних методів дослідження, опрацюванням значного обсягу наукових джерел, методичних матеріалів. Достовірність отриманих результатів підтверджується їх теоретичним узагальненням, апробацією на наукових конференціях, публікаціями у фахових наукових виданнях, а також практичним впровадженням окремих положень дослідження. Це забезпечило проведення всебічного аналізу досліджуваної проблеми.

4. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що: *вперше* в процесі науково-дослідницької роботи виявлено особливості використання соціальної роботи як засобу профілактики правопорушень підлітків; *визначено* логічну залежність ефективності профілактичної діяльності закладів загальної середньої освіти і ступеня використання в цьому процесі соціальної роботи як засобу; *набудуть подальшого розвитку* форми й методи організації соціальної роботи закладів загальної середньої освіти у контексті профілактики правопорушень підлітків.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні й впровадженні на практиці технології соціальної роботи закладів загальної середньої освіти з профілактики правопорушень підлітків; у виявленні оптимальних педагогічних умов ефективного використання соціальної роботи школи як засобу профілактики, що покладено в основу розроблення її технології.

Отримані результати можуть бути використані в практичній діяльності загальноосвітніх середніх закладів із профілактики правопорушень неповнолітніх, під час підготовки та підвищення кваліфікації соціальних педагогів і соціальних працівників, у роботі органів управління освітою, у процесі написання наукових робіт із зазначеної проблематики.

5. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах опублікованих автором. Зміст і результати дисертаційної роботи висвітлено у 5 наукових працях, а саме: 3 статей – у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 2 тези – у збірнику матеріалів науково-практичної конференції, у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації.

6. Список опублікованих праць за темою дисертації.

Наукові статті, опубліковані у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Коба, Л. М. Технологія соціальної роботи закладу загальної середньої освіти з профілактики правопорушень підлітків: структура та механізми реалізації. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2026. № 2. С. 210–215. <https://doi.org/10.12958/1817-3764-2026-2-210-215>

2. Коба Л.В. Соціальна робота загальноосвітньої середньої школи як чинник формування правомірної поведінки підлітків. *Наука і освіта*. 2026. №2. С. 110-118. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2026-2-13>

3. Коба Л. М. Організаційно-педагогічні умови реалізації технології соціальної роботи з профілактики правопорушень серед підлітків. *Вісник*

Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2026. № 2. С. 130–135. <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-2-130-135>

Публікації, у яких додатково висвітлено наукові результати дисертації

1. Коба Л. М. Середовищний та ресурсний підходи в соціальній роботі школи з профілактики правопорушень підлітків. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 25 – 26 березня 2026 р.) / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – 320 с. С. 154-157.

2. Коба Л. М. Теоретичні засади профілактики правопорушень підлітків у системі соціальної роботи загальноосвітньої середньої школи. *Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку* : зб. наук. праць за матер. V міжнародної наук.-практ. конф. (Лубни, 28-29 травня 2026 р.) / за ред. Я. І. Юрків, Н. О. Островської. Лубни : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2026. С. 221-227. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1mY6Sa6ALP4At2TF6HHZwFoG-W1rKNyvX>

7. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. За змістом дисертаційна робота Л. М. Коби «Соціальна робота закладів загальної середньої освіти як засіб профілактики правопорушень підлітків» повністю відповідає спеціальності 231 – Соціальна робота.

8. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію написано грамотною українською мовою, стиль викладання матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі.

ВИСНОВОК:

1. Дисертація здобувачки ступеня доктора філософії Коби Лариси Миколаївни на тему «Соціальна робота закладів загальної середньої освіти як засіб профілактики правопорушень підлітків» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є

закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних і практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 23 Соціальна робота.

2. Дисертація за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати вченій раді ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» розглянути склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради – ЮРКІВ Ярослава Ігорівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Рецензенти – ДАНИЛЬЧУК Лариса Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

ОСТРОВСЬКА Наталія Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

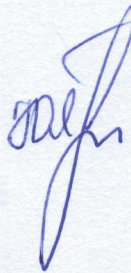
Опоненти – СТЕПАНЕНКО Вікторія Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

ЛЯХ Тетяна Леонідівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, проректор з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка.

4. Дисертація Коби Лариси Миколаївни на тему «Соціальна робота закладів загальної середньої освіти як засіб профілактики правопорушень підлітків» може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 231 – Соціальна робота у разовій спеціалізованій вченій раді.

Голова засідання:

доктор педагогічних наук, професор

Ярослава ЮРКІВ

Секретар

Катерина ДУВАНСЬКА

Підпис	Я. Юрків
Засвідчую	
Начальник відділу кадрів	Григорук
ДЗ "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"	

Віта І

Підпис	К. Дуванської
Засвідчую	
Начальник відділу кадрів	Григорук
ДЗ "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"	

Віта ІІ

